

Kolo

Tonko je bil suhoten deček z bledim, upadlim licem, a z velikimi kakor ogle črnimi in bleščečimi očmi, ki so njegov bolni obraz in njegovo sloko, v zakrpano obleko odeto postavlo oživljale in ji dajale izraz močnega notranjega zdravja. Obiskoval je drugi razred gimnazije, ki se je nahajala prav na nasprotnem koncu mesta, da je imel do nje dobro uro hoda. Ves utrujen je prišel vselej v šolo, še bolj utrujen se je popoldne vračal. Doma so mu prigovarjali, naj pusti gimnazijo in stopi v kako bližnjo trgovino za vaje. A Tonko ni hotel; šola mu je bila vse. Obiskoval jo bo, dokler bo kaj ognja v njegovih očeh!

A konec pomladi je vidno slabel. — Poldrugo uro je hodil do šole. Popoldne je moral leči, tako ga je hoja utrudila.

O, da bi imel vsaj toliko denarja, da bi se včasih lahko peljal z električno železnico, kakor se vozijo dijaki iz njegove bližine! Ali pa, da bi imel kolo!

Kolo! Da, edino kolo bi ga moglo rešiti! Lansko leto ga je imel, toda oče je že drugo leto brez dela in zaslužka in morali so ga pozimi prodati, da so si kupili drva.

Tiste dni je Tonko mislil samo o tem, kako bi prišel do kolesa in tako brez strahu končal drugi razred, v jeseni pa nadaljeval. Saj sicer pa bo lepega dne obležal sredi poti in potem ne bo smel več v šolo!

O, saj je gotovo kdo v tem ogromnem mestu, ki ima kakšno staro kolo, a ga ne potrebuje, mogoče je kdo, ki si je kupil avto, kolo pa mu rjavi kje na podstrešju, mogoče se ga je kdo drugi naveličal in pozabil nanj, drugi si je kupil novega in starega zavrgel, spet drugi je mogoče umrl in njegovo kolo leži sedaj brez lastnika med staro šaro. Da bi našel takega človeka in mu razložil, gotovo bi mu ga posodil ali cel podaril! A kako ga najti? Naj vsakogar ustavi in vpraša? Ne, tega

ne more! Ljudem se itak mudi, niti poslušali ga ne bi. Naj da v časopis? — Nima denarja in tisti, ki imajo nepotrebno kolo, si ne kvarijo oči na zadnjih časopisnih straneh.

Torej kako?

Tonko je hodil zamišljen po ulicah. A nič pravega ni našel.

Neko soboto pa, ko je šel na pismono povabilo obiskat bolnega sošolca, sina bogatega zdravnika dr. Brenčiča, je pri njem poslušal radio. Vse različne vesti in novice so prihajale iz zvočnika in vsi, zdravnik, njegova žena, sošolec in on so jih slišali, pa ne samo oni, tudi v sosednji ulici, na robu mesta, v vaseh in celo onkraj gor in morja.

Tedaj se mu je razodelo.

Z mrzlično naglico je zapustil tovariša in odhitel na ulico ter poiskal pisarno radio-oddajne postaje. Vstopil je in razburjen povedal gospodični za pisalno mizo, česa želi. Poslušala ga je, pristopil je še gospod od sosednje mize in Tonko je še enkrat razložil svoje želje. Gospod se je nasmehnil, Tončkove oči, ki so bile polne veselja do dela in življenja, so ga pridobile. Obljubil je, da mu bo izpolnil željo, dasi sam nima mnogo upanja. Čez teden ali dva naj pride vprašat.

Sedaj je Tonko vse dni presedel pri bolnem tovarišu in napeto poslušal ob zvočniku ter pričakoval, kdaj bo oni gospod razodel mestu in vsemu svetu njegovo željo. Na večer se ni mogel odtrgati od zvočnika, zdravnikovi so ga morali opozoriti, da je odšel. Večkrat jim je že mislil razodeti, čemu postaja tako vsiljiv, toda bal se je, da bi se smejali njegovemu načrtu.

Naslednjo soboto je bil spet pri zdravnikovih. Bilo je proti večeru. Tudi zdravnik in njegova žena sta prišla v sobo. Iz zvočnika je pelo. Vselej, ko je utihnilo petje, je Tonko vzdrhtel. Ves teden je že čakal tiste velike besede, ki ga bo rešila.

In res, končno je dočakal.

Iz zvočnika je spregovorilo glasno in razločno:

»Spoštovane gospe in gospodje! Daleč v predmestju živi dijak, ki nima toliko denarja, da bi se mogel voziti s tramvajem v dobro uro oddaljeno šolo. Njegov oče je že drugo leto brez službe, mati ima delo samo dvakrat na teden, otrok pa je petero. Ta dijak je

zdravnikom pogovarjala o neznanem dečku in njegovem bistrem domisleku. Čez čas pa se je okrenila k njemu in ga vprašala, kako da on zmaguje svojo dolgo pot. Že se je nekoliko pomiril in hotel povedati, kdo je tisti deček, ko je spregovorilo iz zvočnika:

»Pravkar nas je obvestila po telefonu gospa, soproga našega priznanega

zelo nadarjen, a tako slaboten, da komaj zmaguje dolgo pot. Njegova rešitev bi bilo kolo. Ali bi mogel kdo osrečiti tega dečka s kolesom, ki mogoče leži kje zaprašeno in pozabljeno, a bi dečku omogočilo nadaljnje šolanje? — Prijazna sporočila prosimo na naš studio.«

Tonko je drhtel. Niti opazil ni kako sta se zdravnik in njegova žena nekaj pogovarjala in kako je gospa čez čas odšla iz sobe. Napolnjevale so ga pravkar izgovorjene besede, ki so pred nekaj trenutki preplavile ves svet. O, gotovo jih bo slišal kje nekdo, ki mu bo pomagal! Tonko ni več slišal godbe in ni slišal, kako se je gospa vrnila in se z

zdravnika dr. Brenčiča, da poklanja prej omenjenemu dečku kolo. Prijetno iznenadeni se ji v imenu naše radiopostaje in v imenu srečnega dečka najtoplejše zahvaljujemo za njeno velikušno darilo.«

Tonko se je dvignil in opotekel h gospe. Iskal je njene roke.

Gospa in zdravnik sta presenečena vstala.

»Ali ste vi tisti deček?«

»Da, jaz ... Hvala, hvala!«

*

Čez pol ure se je Tonko ves srečen pripeljal domov s skoraj novim kolesom.